

ทักษะการคิดเชิงบริหาร รากฐานพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21

Executive Functions Foundations of Early Childhood Development in the 21st Century

จงจิต เค้าสิม และ สันติ วิจักขณาลัญญ์

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Jongjit Kaosim and Santi Wijakkanalan

Northeastern University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Jongjit.coa@neu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 355 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน (MU.EF-101) มีลักษณะเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร 5 ด้าน ได้แก่ การหยุด การยับยั้งพฤติกรรม การเปลี่ยน/ความยืดหยุ่นในการคิด การควบคุมอารมณ์ ความจำขณะทำงาน และการวางแผนจัดการ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน T ปกติ (T-Score) ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการการคิดเชิงบริหารอยู่ในระดับต่ำ ควรปรับปรุง (T-Score ≤ 40) ร้อยละ 15.49 ระดับต่ำ ควรพัฒนา T-Score 40-44) ร้อยละ 21.41 ระดับปานกลาง (T-Score 45-55) ร้อยละ 39.15 ระดับดี (T-Score 56-60) ร้อยละ 6.48 และระดับดีมาก (T-Score >60) ร้อยละ 17.46

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าร้อยละของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 39.15 ระดับต่ำ ควรปรับปรุง และระดับต่ำ ควรพัฒนา อยู่ถึงร้อยละ 36.90 และอยู่ในระดับอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป เพียงร้อยละ 23.94

คำสำคัญ: ทักษะการคิดเชิงบริหาร; พัฒนาการ; เด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21

* วันที่รับบทความ : 2 กรกฎาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 15 กรกฎาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 17 กรกฎาคม 2567

Received: July 2 2027; Revised: July 15 2024; Accepted: July 17 2024

Abstract

The purpose of this survey research was to study the development of executive functions thought during the early childhood. A total of 355 children, aged 5–6 years, who were in kindergarten 3, Semester 2, and Academic Year 2023, Obtained by stratified random sampling method. Classified by school size Extra large, large, medium and small under the jurisdiction of the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office1. The research tools were the Assessment of Executive Function in Early Childhood (MU.EF–101). There were questions about the development of executive functions in 5 areas: Inhibitory control, Shift Cognitive Flexibility, Emotion Control, Working Memory and Plan/Organize. Data were analyzed using mean, standard deviation, and converting raw scores to T-scores. The results of the study found that early childhood have a low level of executive functions development, should improve (T-Score ≤ 40) 15.49 %, low level, should develop T-Score 40-44), 21.41%, moderate level (T-Score 45 -55) 39.15 %, good level (T-Score 56-60) 6.48 % and very good level (T-Score >60) 17.46 %

The results of this research show that the percentage of early childhood has overall development in executive functions. At a low level, it should be improved and at a low level, it should be developed at 36.90%, and at a good level and above at only 23.94%.

Keywords: Executive functions skills; Development; Early Childhood in the 21st Century

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ผันผวน (Volatility) ไม่แน่นอน ยากแก่การคาดเดาผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น (Uncertainty) มีความซับซ้อน (Complexity) และคลุมเครือ (Ambiguity) หรือที่ถูกรเรียกว่า โลกยุค VUCA world ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบในวงกว้างของเทคโนโลยี (Technological Disruption) นี้ ก่อให้เกิดการแข่งขันกันอย่างรุนแรงพร้อม ๆ กับการทำลายล้างเพื่อสร้างสิ่งใหม่ (Disruption) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมที่ต้องปรับตัวให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นอย่างรู้เท่าทัน โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันจนกลายเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของชีวิต ที่ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวกจะเป็นเรื่องของความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต การช่วยอำนวยความสะดวกในด้านวิทยาศาสตร์ การแพทย์ การศึกษา การคมนาคม การติดต่อสื่อสารที่ทำให้ผู้คนจากทุกมุมโลกสามารถติดต่อเชื่อมโยงถึงกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ดึงมาจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งอย่างกว้างขวาง เป็นต้น ส่วนในด้านลบนั้น สังคมอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่เห็นหน้ากันที่เป็นผลจากความก้าวหน้าของ Learning Digital platform / AI / Chat GPT อาจทำให้เกิดผลเสียในด้านการสื่อสาร ที่อาจจะไม่ตรงกัน และเป็นช่องว่างให้เกิดการหลอกลวงกันได้ง่ายหรือเกิดอาชญากรรมไซเบอร์ ความปลอดภัยในชีวิตลดลง ความเครียดและความขัดแย้งในสังคมสูงขึ้น และการมีส่วนร่วมในสังคมลดน้อยลง ส่งผลให้การดำเนินชีวิตยุ่งยาก เร่งรีบ ซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะเยาวชนบางคน บางกลุ่ม ที่ปรับตัวเข้ากับค่านิยมใหม่ไม่ได้ อาจก่อให้เกิดการสับสนต่อค่านิยม

เกิดความอยากรู้อยากเห็นสิ่งใหม่ ๆ ที่ผิดศีลธรรม และลอกเลียนแบบจนกลายเป็นสิ่งที่ถูกต้องในกลุ่มเยาวชน ซึ่งค่านิยมที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวนี้ล้วนมีผลกระทบต่อพัฒนาการทางอารมณ์ - จิตใจของเยาวชน จนเป็นสาเหตุให้แสดงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนทั้งทางร่างกายและจิตใจ อาจถึงขั้นทำลายทรัพย์สิน หรือชีวิตทั้งของตนเองและบุคคลอื่น แม้แต่ในระบบการศึกษา พบว่าการจัดเรียนการสอนก็เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัดเจน เด็ก ๆ ตั้งแต่วัยอนุบาลเรียนรู้โดยใช้แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน สืบค้นข้อมูลจาก Website รวมทั้งการเล่นเกมออนไลน์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อพลวัตการพัฒนาในอนาคตของโลก และอาจจะทำให้ผู้ที่ก้าวไม่ทันหรือไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีนี้จะต้องเป็นผู้รับแรงกดดันและเผชิญความเสี่ยงต่อความอยู่รอด ทั้งในระดับปัจเจก องค์กร หรือระดับประเทศ ดังนั้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นบุคคลแห่งอนาคตในทศวรรษที่ 21 จึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องให้สนใจอย่างจริงจังและทำไปพร้อม ๆ กับการส่งเสริมเด็กให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา เต็มศักยภาพตามวัย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562 : 31-32; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564 : 26-27) เพื่อให้เติบโตเป็นพลเมืองของชาติที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะของพลโลกที่สมบูรณ์ ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีใน “โลกดิจิทัล” และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ อันจะช่วยสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติต่อไป

เด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 หรือที่เรียกว่า **Digital natives** เป็นกลุ่มที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี ในชีวิตประจำวัน เด็กถูกหล่อหลอมและเติบโตขึ้นมาในสิ่งแวดล้อมแบบดิจิทัล มีชีวิตอยู่ท่ามกลางความเจริญของสื่อออนไลน์ มีความคุ้นเคยและผูกพันกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีอย่างอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ เด็กสามารถรับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้จากทั่วโลกได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งเนื้อหาสาระในโลกดิจิทัลที่เด็กสัมผัสและรับรู้ในชีวิตประจำวันนั้น จะมีทั้งเนื้อหาสาระ ความรู้หรือเรื่องราวที่ดีและร้าย ทั้งความจริงและความเท็จ ปะปนกันไปหมด คนที่หาความรู้เป็นและนำความรู้ไปใช้เป็นเท่านั้นจึงจะดำเนินชีวิตในสังคมยุคดิจิทัลได้อย่างราบรื่นและมีคุณภาพ ซึ่งการเตรียมเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 นั้น สิ่งสำคัญและเร่งด่วนที่สุดที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องตระหนัก คือการสร้างเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีและสมดุรอบด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และการเตรียมเด็กให้มิตักษะศตวรรษที่ 21 นั่นคือ ทักษะการคิดและแก้ปัญหา มีความฉลาดทางอารมณ์ เรียนรู้ตลอดชีวิต แกร่ง ล้มแล้วลุกได้และปรับตัวได้ไม่สิ้นสุด (สุภาวดี หาญเมธี, 2562 : 32) และทักษะศตวรรษที่ 21 จะเกิดขึ้นได้ด้วยการฝึกฝนทักษะสมองส่วนหน้าหรือ **Executive Functions (EF)** อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตั้งแต่ปฐมวัยจนฝังตัวก่อรูปเป็นโครงสร้างของพัฒนาการที่เป็นรากฐานของทักษะศตวรรษที่ 21

ทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions: EF) คือความสามารถของสมองส่วนหน้า (Prefrontal cortex: PFC) ในการคิดและบริหารจัดการตนเองในการกำกับความคิด อารมณ์ และการกระทำของมนุษย์ ช่วยให้มนุษย์คิดเป็น มีเหตุผล ยับยั้งชั่งใจได้ ควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ วางแผนทำงานเป็น ทำอะไรไม่วกแวก จดจำคำสั่ง และจัดการกับงานหลาย ๆ อย่างให้สำเร็จได้ โดยยึดเป้าหมาย จัดลำดับงานเป็นขั้นตอนแล้วทำตามขั้นตอนนั้นจนสำเร็จ (นวลจันทร์ จุฑาภักติกุล, 2560 : 26 และ สุภาวดี หาญเมธี, 2558 : 23) เป็นความสามารถในการคิดเชื่อมโยงประสบการณ์กับสิ่งที่กำลังทำ ช่วยควบคุมความคิด การตัดสินใจ การกระทำมุ่งมั่นจนงานสำเร็จตามเป้าหมาย (Anderson, 2002 : 73) นั่นคือทักษะการคิดเชิงบริหารจะช่วยให้คนรู้จักคิดแก้ปัญหา ทำงานเป็น อยู่ร่วมกับคนอื่นได้ดี มีความสุข และดำเนินชีวิตอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงความเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นและกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่ประโยชน์สูงสุดในระยะยาวที่กำหนดไว้ (Barkley, R., 2011 : 39) ซึ่งลักษณะของบุคคลที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารนี้ถือเป็นคุณลักษณะของพลเมืองที่มีคุณภาพ คือ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีจิตใจที่เข้มแข็งเบิกบาน มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น สื่อสารเป็น ควบคุมพฤติกรรมและอารมณ์ของตนเองให้เป็นที่ยอมรับรักใคร่ของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ทำงานกับคนอื่นได้ เป็นคนที่คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล สามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม ทำงานเป็นระบบ รู้จักวางแผนก่อนลงมือทำ มีความพากเพียรมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย และมีสติ รู้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรทำ อดทน รอได้ มีเมตตา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และตั้งมั่นในศีลธรรม (สุภาวดี หาญเมธี, 2562 : 32-33) และเป็นคุณลักษณะของเด็กที่สังคมต้องการ กล่าวคือ มีความสามารถในการเรียนรู้ เข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี ร่าเริง อารมณ์ดี สุขภาพแข็งแรง สุขภาพอ่อนนุ่ม ไม่ก้าวร้าว และมีวินัย รับผิดชอบ ทักษะการคิดเชิงบริหาร สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติเพื่อแสดงพฤติกรรมออกมาให้บรรลุเป้าหมายได้ (Seana and Howard, 2012 : 9) โดยช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร คือช่วงอายุ 4 – 6 ปี เพราะเป็นระยะที่สมองส่วนหน้าสุดกำลังพัฒนาได้มากที่สุด และศักยภาพและหน้าที่ของสมองส่วนนี้ก็คือการกำกับควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ วางแผน แก้ปัญหา ควบคุมพฤติกรรมและสั่งการให้มีการกระทำต่าง ๆ นอกจากนี้ในช่วงวัยดังกล่าวยังเป็นช่วงเวลาที่พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กพัฒนาในอัตราสูงสุดอีกด้วย ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กในช่วงวัยนี้ มีทักษะการคิดเชิงบริหารบนพื้นฐานของพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน จึงเป็นโอกาสที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการสร้างภูมิคุ้มกันชีวิตให้เด็กมีความพร้อมที่จะก้าวสู่การเรียนรู้ในโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น จะประกอบด้วยทักษะย่อย 5 ทักษะ ดังนี้ 1. ความจำในการทำงาน (Working Memory) เป็นความจำที่เก็บข้อมูลที่มีความหมายและดึงข้อมูลนั้นออกมาใช้ในสถานการณ์ที่ต้องการ 2. ยั้งคิด ไตร่ตรอง (Inhibitory control) คือ ความสามารถในการกำกับตนเองให้คิดก่อนที่จะลงมือทำ 3. ยืดหยุ่นทางความคิด (Shift) คือ ความสามารถในการสลับความคิด และแก้ไขปัญหาด้วยวิธีที่เหมาะสมได้ 4. ควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) คือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์

ของตนเองให้แสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ 5. วางแผน และจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) คือ ทักษะการทำงานที่มีการตั้งเป้าหมาย การวางแผนดำเนินการ และการประเมินผล (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, 2559 : 73-74) ซึ่งทักษะเหล่านี้ถือเป็นคุณสมบัติพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน นั่นคือ ถ้าเด็กมีคุณลักษณะดังกล่าวนี้แล้วจะเป็นภูมิคุ้มกันให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างราบรื่น ปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงและก้าวทันสังคมโลกในอนาคตอย่าง มีคุณภาพและตอบสนองต่อการพัฒนาสังคม และประเทศชาติ และในทางตรงกันข้ามหากเด็กมีทักษะการคิดเชิงบริหารต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยแล้ว จะทำให้มีปัญหาในเรื่องการควบคุมกำกับตนเอง ทำอะไรโดยไม่คิด หุนหันพลันแล่น ไม่รู้จักรอคอย วอกแวก ไม่สามารถทำงานยากให้สำเร็จ ในระยะยาวจะส่งผลเสียต่อการเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิตในสังคม รวมทั้งอาจเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้ เช่น หนีเรียน ก้าวร้าว ติดบุหรี ติดสุรา ติดการพนัน ติดยาเสพติด การก่ออาชญากรรม ฯลฯ ยิ่งไปกว่านั้นพฤติกรรมกรรมการคิดเชิงบริหารยังเกี่ยวข้องกับอาการทางจิตเวช เช่น สมาธิสั้น ย้ำคิดย้ำทำ ซึมเศร้า ประพฤติผิดปกติ เกรอันธพาล เป็นต้น (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, 2561 : 26)

จากความสำคัญของทักษะการคิดเชิงบริหารที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น เขต 1 ซึ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษา 1 ใน 5 ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่มีโรงเรียนครบทุกขนาด ทั้งขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีนักเรียนระดับปฐมวัยจำนวนมากที่มีความหลากหลายทั้งในด้านบริบทของครอบครัว และระดับพัฒนาการ จึงมีการกระจายของประชากรมากกว่าเขตอื่น ซึ่งจะทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความครอบคลุมลักษณะของประชากรที่ศึกษา และได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการวางแผนพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการการคิดเชิงบริหารให้อยู่ระดับดีขึ้น อันจะส่งผลให้เด็กมีชีวิตที่ยั่งยืน ปลอดภัย เป็นบุคคลแห่งอนาคต มีความพร้อมที่จะเติบโตเป็นพลเมืองคุณภาพ เพื่อร่วมเป็นพลังสร้างสรรค์ที่จะนำพาสังคมและประเทศชาติให้อยู่รอดได้ในโลกที่ซับซ้อนในยุคศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 1,518 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 355 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 25 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 42-46) จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม ตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเป็นโรงเรียนจำแนกตามขนาดกลุ่มโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร (EF) ในเด็กวัยก่อนเรียน (แบบ MU.EF-101) (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส) และมหาวิทยาลัยมหิดล, 2557:175-180) เป็นเครื่องมือมาตรฐานที่ใช้แพร่หลายในประเทศไทย ที่ครูผู้ดูแลเด็กหรือครูอนุบาลใช้ประเมินพฤติกรรมเด็กในชั้นเรียน แบบประเมินมีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 32 ข้อ สำหรับประเมินพัฒนาการการคิดเชิงบริหาร 5 ด้าน ได้แก่ การยับยั้งพฤติกรรม (Inhibitory control) การเปลี่ยน/ความยืดหยุ่นในการคิด (Shift Cognitive Flexibility) การควบคุมอารมณ์ (Emotion Control) ความจำขณะทำงาน (Working Memory) และการวางแผนจัดการ (Plan/Organize) คำตอบมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับพิสัย 0-128 คะแนน แปลผลโดยนำคะแนนดิบไปเทียบเป็น T-score และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตรงกับช่วงอายุและเพศของเด็กเพื่อจัดระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของเด็ก ดังนี้ ช่วงคะแนน $T > 60$ หมายถึง ระดับดีมาก $T 56-60$ หมายถึง ระดับดี $T 45-55$ หมายถึง ระดับปานกลาง $T 40-44$ หมายถึง ระดับต่ำควรพัฒนา $T < 40$ หมายถึง ระดับต่ำควรปรับปรุง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1) ทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2) ผู้วิจัยประสานงานกับครูประจำชั้นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือให้เป็นผู้ประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของนักเรียน โดยประชุมชี้แจงและศึกษาคู่มือการประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส) และ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557:175-180) และฝึกใช้แบบประเมินกับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จนมั่นใจว่าสามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ

3) ครูประจำชั้นดำเนินการประเมินพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร (EF) ในเด็กวัยก่อนเรียน (แบบ MU.EF-101) (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส) และ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557 : 175-180)

4) ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันพิจารณาตรวจสอบผลการประเมินพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลการประเมินของครูผู้สอน เพื่อยืนยันความถูกต้องของผลการประเมินให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด จากนั้นรวมคะแนนของแต่ละตัวบ่งชี้ของพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล รวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

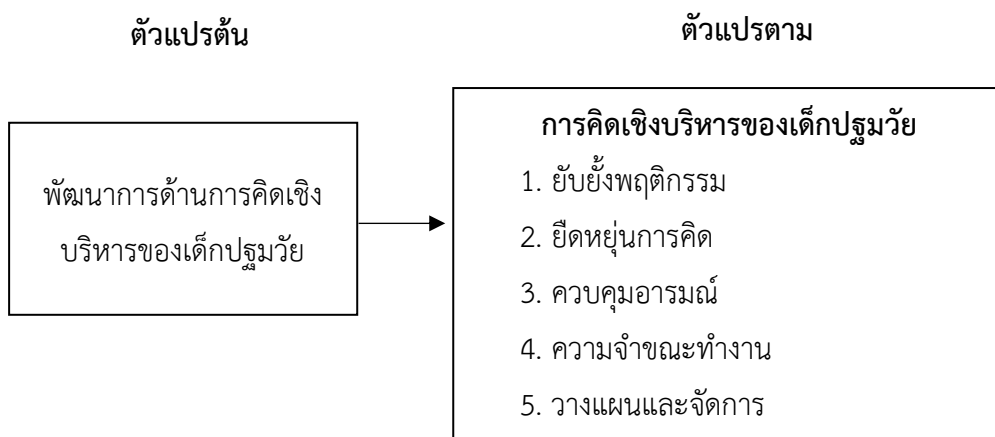
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

4.2 แปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน T ปกติ (T-Score) เป็น 5 ช่วงตามเกณฑ์การจัดระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของแบบประเมิน MU.EF-101 ดังนี้ $T > 60$ หมายถึง ระดับดีมาก $T 56-60$ หมายถึง ระดับดี $T 45-55$ หมายถึง ระดับปานกลาง $T 40-44$ หมายถึง ระดับต่ำควรพัฒนา $T < 40$ หมายถึง ระดับต่ำควรปรับปรุง (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส) และ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557 : 175-180)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรม การเปลี่ยน/ความยืดหยุ่นการคิด การควบคุมอารมณ์ ความจำขณะทำงาน และการวางแผนจัดการ โดยใช้แบบประเมิน MU.EF-101 (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส) และ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557 : 175-180) สรุปกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย จากการประเมินด้วยแบบประเมินพัฒนาการด้านทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF) ในเด็กก่อนวัยเรียน (แบบ MU.EF-101) (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส) และมหาวิทยาลัยมหิดล, 2557 : 175-180) ดังแสดงในตาราง 1-6

ตาราง 1 คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวม (ช่วงคะแนน 0-128 คะแนน)

คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย					
จำนวน	T-Score ≤ 40	T-Score 40-44	T-Score 45-55	T-Score 56-60	T-Score > 60
รวม n=355	55	76	139	23	62
ร้อยละ	15.49	21.41	39.15	6.48	17.46
ชาย n=178	34	41	77	10	16
ร้อยละ	9.58	11.55	21.69	2.82	4.51
หญิง n=177	21	35	62	13	46
ร้อยละ	5.92	9.86	17.46	3.66	12.96

จากตาราง 1 พบว่า เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของพัฒนาการการคิดเชิงบริหารทุกด้านเมื่อเทียบกับเกณฑ์การจัดระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของแบบประเมิน MU.EF-101 ดังนี้ มีพัฒนาการการระดับต่ำ ควรปรับปรุง (T-Score ≤ 40) ร้อยละ 15.49 เป็นเด็กชายร้อยละ 9.58 เด็กหญิงร้อยละ 5.92 พัฒนาการระดับต่ำ ควรพัฒนา (T-Score 40-44) ร้อยละ 21.41 เป็นเด็กชายร้อยละ 11.55 เด็กหญิงร้อยละ 9.86 พัฒนาการระดับปานกลาง (T-Score 45-55) ร้อยละ 39.15 เป็นเด็กชายร้อยละ 21.69 เด็กหญิงร้อยละ 17.46 พัฒนาการระดับดี (T-Score 56-60) ร้อยละ 6.48 เป็นเด็กชายร้อยละ 2.82 เด็กหญิงร้อยละ 3.66 พัฒนาการระดับดีมาก (T-Score > 60) ร้อยละ 17.46 เป็นเด็กชายร้อยละ 4.51 และเด็กหญิงร้อยละ 12.96 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ร้อยละของเด็กปฐมวัยที่มีระดับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารอยู่ในระดับต่ำ ควรปรับปรุง และ ระดับต่ำ ควรพัฒนา มีอยู่ถึงร้อยละ 36.90 ระดับปานกลาง ร้อยละ 39.15 และอยู่ในระดับดี ขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 23.94 แสดงให้เห็นว่าพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้น

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาในรายองค์ประกอบของพัฒนาการการคิดเชิงบริหาร ปรากฏดังตารางที่ 2-6 ดังนี้

ตาราง 2 คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรม (ช่วงคะแนน 0-40 คะแนน)

คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการการคิดเชิงบริหาร ด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรม					
จำนวน	T-Score ≤ 40	T-Score 40-44	T-Score 45-55	T-Score 56-60	T-Score > 60
รวม n=355	56	63	153	31	52
ร้อยละ	15.77	17.75	43.10	8.73	14.65
ชาย n=178	31	35	77	19	16
ร้อยละ	8.73	9.86	21.69	5.35	4.51
หญิง n=177	25	28	76	12	36
ร้อยละ	7.04	7.89	21.41	3.38	10.14

จากตาราง 2 พบว่า เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของพัฒนาการการคิดเชิงบริหารด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรม เมื่อเทียบกับเกณฑ์การจัดระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของแบบประเมิน MU.EF-101 ดังนี้ พัฒนาการระดับต่ำ ควรปรับปรุง (T-Score ≤ 40) ร้อยละ 15.77 เป็นเด็กชายร้อยละ 8.73 เด็กหญิงร้อยละ 7.04 พัฒนาการระดับต่ำ ควรพัฒนา (T-Score 40-44) ร้อยละ 17.75 เป็นเด็กชายร้อยละ 9.86 เด็กหญิงร้อยละ 7.89 พัฒนาการระดับปานกลาง (T-Score 45-55) ร้อยละ 43.10 เป็นเด็กชายร้อยละ 21.69 เด็กหญิงร้อยละ 21.41 พัฒนาการระดับดี (T-Score 56-60) คิดเป็นร้อยละ 8.73 เป็นเด็กชายร้อยละ 5.35 เด็กหญิงร้อยละ 3.38 พัฒนาการระดับดีมาก (T-Score > 60) ร้อยละ 14.65 เป็นเด็กชายร้อยละ 4.51 และเด็กหญิงร้อยละ 10.14 ตามลำดับ

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการเปลี่ยน/ความยืดหยุ่นทางความคิด (ช่วงคะแนน 0-20 คะแนน)

คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการการคิดเชิงบริหาร ด้านการเปลี่ยน/ความยืดหยุ่นทางความคิด					
จำนวน	T-Score ≤40	T-Score 40-44	T-Score 45-55	T-Score 56-60	T-Score >60
รวม n=355	71	43	152	23	66
ร้อยละ	20.00	12.11	42.82	6.48	18.59
ชาย n=178	38	25	79	11	25
ร้อยละ	10.70	7.04	22.25	3.10	7.04
หญิง n=177	33	18	73	12	41
ร้อยละ	9.30	5.07	20.56	3.38	11.55

จากตาราง 3 พบว่า เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของพัฒนาการการคิดเชิงบริหารด้านการเปลี่ยน/ความยืดหยุ่นทางความคิด เมื่อเทียบกับเกณฑ์การจัดระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของแบบประเมิน MUEF-101 ดังนี้ พัฒนาการระดับต่ำ ควรปรับปรุง (T-Score≤40) ร้อยละ 20.00 เป็นเด็กชายร้อยละ 10.70 เด็กหญิงร้อยละ 9.30 พัฒนาการระดับต่ำ ควรพัฒนา (T-Score 40-44) ร้อยละ 12.11 เป็นเด็กชายร้อยละ 7.04 เด็กหญิงร้อยละ 5.07 พัฒนาการระดับปานกลาง (T-Score 45-55) ร้อยละ 42.82 เป็นเด็กชายร้อยละ 22.25 เด็กหญิงร้อยละ 20.56 พัฒนาการระดับดี (T-Score 56-60) ร้อยละ 6.48 เป็นเด็กชายร้อยละ 3.10 เด็กหญิงร้อยละ 3.38 พัฒนาการระดับดีมาก (T-Score >60) ร้อยละ 18.59 เป็นเด็กชายร้อยละ 7.04 และเด็กหญิงร้อยละ 11.55 ตามลำดับ

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการควบคุมอารมณ์ (ช่วงคะแนน 0-20 คะแนน)

คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการการคิดเชิงบริหารด้านการควบคุมอารมณ์					
จำนวน	T-Score ≤40	T-Score 40-44	T-Score 45-55	T-Score 56-60	T-Score >60
รวม n=355	60	41	131	70	53
ร้อยละ	16.90	11.55	36.90	19.72	14.93
ชาย n=178	42	23	69	28	16
ร้อยละ	11.83	6.48	19.44	7.89	4.51
หญิง n=177	18	18	62	42	37
ร้อยละ	5.07	5.07	17.46	11.83	10.42

จากตาราง 4 พบว่า เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของพัฒนาการการคิดเชิงบริหารด้านการควบคุมอารมณ์ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การจัดระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของแบบประเมิน MU.EF-101 ดังนี้ พัฒนาการระดับต่ำ ควรปรับปรุง (T-Score≤40) ร้อยละ 16.90 เป็นเด็กชายร้อยละ 11.83 เด็กหญิงร้อยละ 5.07 พัฒนาการระดับต่ำ ควรพัฒนา (T-Score 40-44) ร้อยละ 11.55 เป็นเด็กชายร้อยละ 6.48 เด็กหญิงร้อยละ 5.07 พัฒนาการระดับปานกลาง (T-Score 45-55) ร้อยละ 36.90 เป็นเด็กชายร้อยละ 19.44 เด็กหญิงร้อยละ 17.46 พัฒนาการระดับดี (T-Score 56-60) ร้อยละ 19.72 เป็นเด็กชายร้อยละ 7.89 เด็กหญิงร้อยละ 11.83 พัฒนาการระดับดีมาก (T-Score >60) ร้อยละ 14.93 เป็นเด็กชายร้อยละ 4.51 และเด็กหญิงร้อยละ 10.42 ตามลำดับ

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านความจำขณะทำงาน ช่วงคะแนน 0-24 คะแนน

คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการการคิดเชิงบริหาร ด้านความจำขณะทำงาน					
จำนวน	T-Score ≤40	T-Score 40-44	T-Score 45-55	T-Score 56-60	T-Score >60
รวม n=355	68	32	149	47	59
ร้อยละ	19.15	9.01	41.97	13.24	16.62
ชาย n=178	44	13	87	24	10
ร้อยละ	12.39	3.66	24.51	6.76	2.82
หญิง n=177	24	19	62	23	49
ร้อยละ	6.76	5.35	17.46	6.48	13.80

จากตาราง 5 พบว่า เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของพัฒนาการการคิดเชิงบริหารด้านความจำขณะทำงาน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การจัดระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของแบบประเมิน MU.EF-101 ดังนี้ พัฒนาการระดับต่ำ ควรปรับปรุง (T-Score≤40) ร้อยละ 19.15 เป็นเด็กชายร้อยละ 12.39 เด็กหญิงร้อยละ 6.76 พัฒนาการระดับต่ำ ควรพัฒนา (T-Score 40-44) ร้อยละ 9.01 เป็นเด็กชายร้อยละ 3.66 เด็กหญิงร้อยละ 5.35 พัฒนาการระดับปานกลาง (T-Score 45-55) ร้อยละ 41.97 เป็นเด็กชายร้อยละ 24.51 เด็กหญิงร้อยละ 17.46 พัฒนาการระดับดี (T-Score 56-60) ร้อยละ 13.24 เป็นเด็กชายร้อยละ 6.76 เด็กหญิงร้อยละ 6.48 พัฒนาการการระดับดีมาก (T-Score >60) ร้อยละ 16.62 เป็นเด็กชายร้อยละ 2.82 และเด็กหญิงร้อยละ 13.80 ตามลำดับ

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการวางแผนจัดการ ช่วงคะแนน 0-24 คะแนน

คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการการคิดเชิงบริหาร ด้านการวางแผนจัดการ					
จำนวน	T-Score ≤40	T-Score 40-44	T-Score 45-55	T-Score 56-60	T-Score >60
รวม n=355	48	43	154	41	69
ร้อยละ	13.52	12.11	43.38	11.55	19.44
ชาย n=178	30	24	85	19	20
ร้อยละ	8.45	6.76	23.94	5.35	5.63

หญิง n=177	18	19	69	22	49
ร้อยละ	5.07	5.35	19.44	6.20	13.80

จากตาราง 6 พบว่า เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของพัฒนาการการคิดเชิงบริหารด้านการวางแผนจัดการ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การจัดระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของแบบประเมิน MU.EF-101 ดังนี้ พัฒนาการระดับต่ำ ควรปรับปรุง (T-Score $\leq$ 40) ร้อยละ 12.11 เป็นเด็กชายร้อยละ 6.76 หญิงร้อยละ 5.07 พัฒนาการระดับต่ำ ควรพัฒนา (T-Score 40-44) ร้อยละ 9.01 เป็นเด็กชายร้อยละ 3.66 เด็กหญิงร้อยละ 5.35 พัฒนาการระดับปานกลาง (T-Score 45-55) ร้อยละ 43.38 เป็นเด็กชายร้อยละ 23.94 เด็กหญิงร้อยละ 19.44 พัฒนาการระดับดี (T-Score 56-60) ร้อยละ 11.55 เป็นเด็กชายร้อยละ 5.35 เด็กหญิงร้อยละ 6.20 พัฒนาการระดับดีมาก (T-Score >60) ร้อยละ 19.44 เป็นเด็กชายร้อยละ 5.63 และเด็กหญิงร้อยละ 13.80 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จังหวัดขอนแก่น มีคะแนนเฉลี่ยระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ถึงระดับต่ำควรปรับปรุง โดยมีจำนวนร้อยละในแต่ละรายองค์ประกอบ ดังนี้ ด้านการเปลี่ยน/ความยืดหยุ่นทางความคิด ร้อยละ 74.93 ด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรม และด้านการหยุด การยับยั้งพฤติกรรม ร้อยละ 70.13 ด้านการควบคุมอารมณ์ ร้อยละ 65.37 และด้านการวางแผนจัดการ ร้อยละ 64.50 ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2560 : 169) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาและหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย อายุ 2-6 ปี พบว่า มีทักษะการคิดเชิงบริหารน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 30 เด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาพฤติกรรมด้านการกำกับตนเอง ใจร้อน หุนหันพลันแล่น ทำอะไรโดยไม่คิด รอคอยไม่เป็น ไม่สามารถทำงานที่ยากให้สำเร็จได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลให้ในระยะยาวจะเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ และการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ดังผลการสำรวจสถานการณ์ระดับสติปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ในเด็กไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พ.ศ. 2559 ของกรมสุขภาพจิต ในรอบปีล่าสุด คือปี 2559 พบว่า เด็กวัย 6-11 ปี ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ (IQ < 90) อยู่ถึงร้อยละ 31.81 และมีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ในระดับควรได้รับการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 23.0 (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2562 : 95) ซึ่งผลการวิจัยที่พบว่าพัฒนาการการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับต่ำควรปรับปรุงนั้น อาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่อไปนี้ ปัจจัยด้านหลักสูตร กล่าวคือหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย

ของโรงเรียนส่วนใหญ่ ยังไม่มีการกำหนดจุดหมายและแนวทาง การพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยให้ชัดเจน จึงทำให้ครูผู้ดูแลเด็กขาดทิศทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้แก่เด็กปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นแม่บทสำคัญที่เป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หากสถานศึกษากำหนดเป้าหมายด้านการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนแล้วย่อมจะส่งผลให้พัฒนาการการคิดเชิงบริหารของเด็กอยู่ในระดับที่ดี ดังคำกล่าวของ นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2560 : 147) ที่ว่า องค์การภาครัฐในกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาเด็กไทยให้เติบโตเต็มศักยภาพของสมองด้านการคิดและการกำกับตนเองไปสู่เป้าหมาย การสอนและการดูแลเด็กปฐมวัยควรจัดให้มีความสมดุล ฝึกทักษะการคิดเชิงบริหารเพื่อให้เด็กรู้จักคิดรู้จักกำกับตนเองได้ ซึ่งจะมีความสำคัญต่อความสำเร็จของชีวิตในระยะยาวมากกว่าผลการเรียนรู้ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัย ครูปฐมวัยยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็ก ทำให้ไม่สามารถออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กได้ ซึ่งการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารจำเป็นต้องอาศัยครูและบุคลากรที่ทำงานกับเด็กที่มีความเข้าใจและนำความเข้าใจเรื่องพัฒนาการการคิดเชิงบริหารไปออกแบบกิจกรรมสำหรับนำไปใช้ส่งเสริมเด็กให้สอดคล้อง และไม่ทำในสิ่งที่ขัดขวางต่อพัฒนาการการคิดเชิงบริหาร โดยควรฝึกฝนต่อเนื่องให้เด็กมีความสามารถในการคิด ด้วยการให้ประสบการณ์ที่หลากหลาย (สุภาวดี หาญเมธี, 2564 : ออนไลน์) และพิณสุดา สิริธรรค์ (2557 : 1-2) ที่กล่าวว่า ครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด และเป็นบุคคลที่จะส่งเสริมและสร้างสรรค์การเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพ ถ้าครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างถ่องแท้จะทำให้ไม่สามารถวางแผนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียน และส่งผลให้พัฒนาการการคิดเชิงบริหารต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย และปัจจัยด้านรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย ยังไม่หลากหลายพอให้ครูได้เลือกศึกษาสำหรับเป็นแนวทางหรือนำไปประยุกต์ใช้ในการการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก ดังนั้นควรมีการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก เพื่อช่วยสนับสนุนครูให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการสูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเป็นปฐมวัย ที่กล่าวไว้ในหมวดที่ 1 มาตรา 5 ว่า ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะที่จำเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ (พระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย, 2562 : 6)

จากการศึกษาเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ทักษะการคิดเชิงบริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของเด็ก ทั้งนี้เพราะการมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีจะนำไปสู่การเป็นผู้มีสติปัญญาดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดบวก มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง เปิดใจรับ สิ่งใหม่ ๆ มีความสุข สนุกกับชีวิต มีแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา สร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และแบ่งปันให้ผู้อื่นในสังคม (วีระศักดิ์ ชลไชยะ, 2559 : 16) ซึ่งคุณลักษณะสำคัญเหล่านี้จะช่วยให้คนอยู่รอดและประสบความสำเร็จได้ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีจึงเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำรงชีวิตภายใต้บริบทการเติบโตอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 นั่นเอง และการศึกษาเพื่อหารูปแบบการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาคนไทยบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คือ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่งและมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งกาย จิตใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2662 : 34)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับต่ำควรปรับปรุง ดังนั้นควรนำผลการศึกษาไปต่อยอด โดยนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยและพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับพัฒนาการการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับต่ำควรปรับปรุง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการพัฒนาครูปฐมวัยให้มีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยที่สามารถพัฒนาได้ในสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ปกติในห้องเรียนระดับปฐมวัย

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยภายใต้บริบทการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2562). รายงานประจำปี กรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2562. กรุงเทพมหานคร: บริษัทละม่อม จำกัด.
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2561). รู้จักทักษะสมอง EF Executive Function Skills. *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทมติชนจำกัด (มหาชน).
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2560). การพัฒนาและหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย. นครปฐม: ศูนย์วิจัยประสาทวิทยาศาสตร์ สถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล; มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2559). Executive Functions (การคิดเชิงบริหาร). เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการระดมสมองวางกรอบประเด็นและเนื้อหาหนังสือนิทานฯ โครงการ “หนังสือนิทานสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดสำหรับเด็กปฐมวัย”.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2557). *การยกระดับครูไทยในศตวรรษที่ 21*. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก. หน้า 5.
- วีระศักดิ์ ชลไชยะ. (2559). พัฒนา EF ตั้งแต่เด็กปฐมวัย รากฐานของการพัฒนาประเทศในยุค Thailand 4.0. กรุงเทพมหานคร: ปิยอนด์เอ็นเทอร์ไพรซ์.
- สุภาวดี หาญเมรี. (2564). “ความรู้ฐานราก 3 มิติเพื่อพัฒนาเด็ก”. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 26 ธันวาคม 2566. แหล่งที่มา <https://www.rlg-ef.com>
- สุภาวดี หาญเมรี. (2562). รู้จักทักษะสมอง EF Executive Functions Skills. (บ.ก.). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย* (น.29-48). กรุงเทพมหานคร: มติชนจำกัด (มหาชน).
- สุภาวดี หาญเมรี. (2558). EF ภูมิคุ้มกันชีวิตและป้องกันยาเสพติด คู่มือสำหรับครูอนุบาล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์รักลูกบุ๊คส์ บริษัท รักลูก กรุ๊ป จำกัด กลุ่มบริษัทอาร์แอลจี (รักลูก เลิร์นนิ่ง กรุ๊ป).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564-2570*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Anderson, P. (2002). Assessment and development of executive function (EF) during childhood. *Child Neuropsychology*. 8, 71-82.

- Barkley, R. A. (2011). The nature of executive function (EF) deficits in daily life activities in adults with ADHD and their relationship to performance on EF test. *Journal of Psychopathology and Behavior Assessment*. 33, 137-158.
- Seana Moran & Howard Gardner. (2012). Hill, Skill, and Will: Executive Function from A Multiple-Intelligences Perspective, Executive Function in Education: From Theory to Practice, edited by Lynn Meltzer, *The Guilford Press, N.Y.* p.19.